

स्थायी समितीची सभा शनिवार दिनांक 16/07/2011 रोजी दुपारी 03-00 वाजता सिव्हील कार्यालयातील डॉ. पंजाबराव देशमुख स्मृती स्थायी समिती सभागृहात भरलेल्या सभेचा अहवाल.

उपस्थित सभासद

1.	श्री. संदिप दिवाकर जोशी	अध्यक्ष
2.	श्री. विकास उर्फ बाबा माधवराव मैद	सदस्य
3.	श्री. दिपक मोहन पटेल	सदस्य
4.	सौ. उषा गोपाल बोहरे	सदस्या
5.	श्री. भारतभूषण ऋषीपंत गायधणे	सदस्य
6.	सौ. मंदाताई उर्फ आक्का गंगाधर लेंडे	सदस्या
7.	श्री. बंडू उर्फ सुधिर हरिदास राऊत	सदस्य
8.	श्री. अरुण वसंतराव डवरे	सदस्य
9.	श्री. झुल्फेकार अहमद शेख अहमद भूट्टो	सदस्य
10.	सौ. सिंधु रामाजी उईके	सदस्या
11.	सौ. कल्पना सुरेश डवरे	सदस्या
12.	श्री. मोहम्मद कामील अंसारी मो. हसन	सदस्य
13.	डॉ. मिलींद माने	सदस्य
14.	श्री. राहुल सुखदेव तेलंग	सदस्य

अनुपस्थित सभासद

1.	श्री. प्रविण आत्माराम सांदेकर	सदस्य
2.	श्री. अरविंदरपाल सिंग उर्फ बब्बी बावा	सदस्य

उपस्थित अधिकारी

- 1) श्री. विष्णुपद बुटे, अपर आयुक्त
- 2) श्री. हरीश दुबे, निगम सचिव

मा. अध्यक्ष स्थायी समिती यांनी सभेच्या कार्यवाहीला सुरुवात केली.

ठराव क्रमांक 48 :- विषय क्रमांक 282 दि. 18.11.2008 प्रमाणे नगर रचना विभागात असलेल्या ऑटो.डी.सी.आर. प्रणाली सेवा करीता चे निर्धारित दर रु. 10/- प्रति चौ.मी. बांधकाम क्षेत्र+सेवा कर मध्ये प्रति वर्ष देण्यात येणारी 5% प्रस्तावित दर वाढ न सुचविता या वर्षाकरीता मुळ दराप्रमाणे म्हणजेच वर्ष 2008-09 मधे मंजूर दर कायम ठेवण्याबाबत तसेच या प्रणालीला मा. आयुक्त यांनी दि. 11.05.2010 पर्यंत स्थायी समितीची मंजूरी मिळेल या पुर्व धारणेवर प्रशासकीय गैरसोय होणार नाही या कारणास्तव मंजूरी प्रदान केली. करीता उपरोक्त प्रस्तावास एक वर्षा करीता मुदत वाढ व वरील प्रमाणे मंजूरी देण्याचा प्रश्न समितीने विचारात घेवून स्थायी समिती ठराव क्र. 80 दिनांक 21.08.2009 गठित उपसमितीच्या अहवालाचे निगम सचिवांनी वाचन केले. नगर रचना विभागाच्या अभिप्रायाकरिता पुढील सभेपर्यंत विषय स्थगित ठेवण्याचा समितीने एकमताने निर्णय घेतला.

ऑटो डी. सी. आर. बाबत चौकशी उपसमितीचा अहवाल

प्रस्तावना :-

स्थायी समिती ठराव क्र. 80 दिनांक 21/08/2009 स्थायी समिती सदस्यांनी व्यक्त केलेल्या चर्चेचा मानस लक्षात घेता, शहरातील भुखंड धारक व्यक्ती एखादी इमारत उभारु किंवा पुन्हा उभारण्यासाठी किंवा इमारत रेखाचित्र म.न.पा. अधिनियम मधील कलम 273 व 274 मध्ये नोटीस देवून रेखाचित्र 60 दिवसांचे आत मंजूर करण्याची विनंती म.न.पा. कडे करित असते.

प्रचलित पध्दतीने हे काम कार्यालयात यापूर्वी करित होते परंतू नागरीकांना चांगली सुविधा द्यावी या उद्देशाने गेल्या सहा महिन्यापूर्वी "ऑटो डी.सी.आर." ही पध्दती अमंलात आणली होती. यामुळे 24 तासात रेखाचित्र मंजूर होईल अशी कार्यालयाने स्थायी समितीस हमी दिली होती.

सध्या स्थितीत या पध्दतीमुळे अर्जदार व्यक्तीचे रेखाचित्र 4-5 महिने मंजूर होत नाही अशी तक्रार सातत्याने होत आहे व त्यामुळे अर्जदारास फार त्रास होत आहे ही प्रक्रिया लोकाभिमुख का होत नाही याची तपासणी करणे हे प्रशासनाचे काम होते. परंतू याबाबत ते अपयशी ठरले असे निर्दर्शनास आले.

ज्या कंपनीस सॉफ्टवेअरचा विकासाचे काम दिले आहे ते अद्याप पुर्ण झालेले नाही. त्यांनी कंत्राटाच्या करारनामाच्या अटी व शर्तीचे उल्लंघन केले आहे का ? ही पध्दती पुर्णपणे अमंलात का आली नाही याची चौकशी करणे जरूरी वाटते.

ज्या कंपनीस हे कार्य देण्यास आले आहे त्यांचे द्वारे अटी व शर्तीचे बाहेर जाऊन अर्जदाराकडून अधिकचे शुल्क वसूल करण्यात येते आहे अशी नागरीकांची व नगरसेवकांची तक्रार आहे.

अजून पर्यंत हॉर्डवेअर मशीन्स व इतर उपकरणे कंपनीने लावली नाही व सॉफ्टवेअर चे काम पूर्ण झाले नाही ही बाब कार्यालयाने स्पष्ट केली. या सर्व बाबींची चौकशी करुन स्थायी समिती समोर अहवाल सादर करण्यास्तव खालील उप समिती गठीत करण्याची एकमताने मंजूरी प्रदान केली.

श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर	—	अध्यक्ष
श्री अशोक काटले	—	सदस्य
श्री विनोद वालदे	—	सदस्य
श्री अशोक मुळे	—	सदस्य
श्री मनोज तालेवार (कार्य. अभि.)	—	सदस्य
श्री संजय गायकवाड (नगरयंत्री)	—	सदस्य

गठीत समितीचा दि. 21/8/2009 रोजी

घेतलेल्या सभेचा अहवाल

उपस्थिती सदस्य

श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर	—	अध्यक्ष
श्री अशोक काटेल	—	सदस्य
श्री विनोद वालदे	—	सदस्य
श्री मनोज तालेवार (कार्य. अभि.)	—	सदस्य

मा. अध्यक्ष, स्थायी समिती यांनी ऑटो डी.सी.आर. संदर्भातील कामकाजाची चौकशी करण्याकरिता स्थायी समितीच्या सदस्यांची उपसमिती गठीत केली, त्या उपसमितीच्या चर्चेचा संक्षिप्त वृत्तांत –

सभेत गठीत केलेल्या उपसमितीचे मा. अध्यक्ष, श्री बाल्या बोरकर, मा. सदस्य, श्री वालदे, मा. सदस्य, श्री मुळे, मा. सदस्य, श्री काटले, नगरयंत्री, कार्यकारी अभियंता, बांधकाम तसेच संचालक, नगर रचना व विभागातील इतर अधिकारी वर्ग उपस्थित होते.

मा. अध्यक्ष, उपसमिती यांनी सभेच्या कार्यवाहीस सुरुवात केली, सभेच्या सुरुवातीस प्रश्नावली सादर करुन खालील प्रमाणे माहिती विचारण्यांत आली.

1. ऑटो डी.सी.आर. वापरण्याची प्रचलीत पध्दती काय आहे व तांत्रिक दृष्ट्या ती कश्या प्रकारे वापरली जाते व विभागात जुन्या प्रचलित पध्दती पेक्षा या मध्ये नागरिकास काय फायदा होत आहे याची विभागाने स्पष्टता करावी.

- या प्रश्नाच्या संदर्भात संचालक, नगररचना यांनी माहिती देतांना सांगितले की, नागपूर महानगरपालिका हद्दीत एम.आर.पी.टी. अॅक्टनुसार बांधकामाला परवानगी देण्यांत येते. अर्जदाराने सादर केलेल्या रेखाचित्रात मानवी त्रुट्या घडू नये किंवा काही त्रुट्या झाल्या असेल तर त्याचे निर्मुलन व्हावे या दृष्टीकोणातून 1 एप्रिल 2009 पासून ऑटो डी.सी.आर. ची सुरुवात करण्यांत आलेली आहे. एम.आर.पी.टी अॅक्ट मध्ये इमारत नियमावली करिता जे मुद्दे दिले आहे त्यानुसार साफटवेअर तयार करण्यांत आलेले आहे. वास्तुशिल्पकार जो इमारत रेखाचित्र सादर करतो, त्यात त्यांनी काय सादर केले आहे. त्यात काही चुका आहे काय? ऑटो डी.सी.आर. त्याला रिड करतो, त्यात काही चुक असेल तर रेखाचित्र मंजूर होत नाही व त्याच काही चुका नसेल तर ऑटो डी.सी.आर. त्या रेखाचित्रास योग्य आहे असे ठरवितो, जे.एन.एन.यु.आर.एम. प्रोजेक्टमध्ये नागरिकांना फायदा मिळण्यांसाठी ही पध्दत अवलंबविण्यात यावी, असे म्हटले आहे. त्याप्रमाणे मा. आयुक्तांच्या आदेशाने ही कार्यवाही सुरु आहे.

2. या प्रकल्पाची निविदा काढण्यापूर्वी या प्रकल्पास मंजूरी कुणी दिली ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, कलम 63 मध्ये मा. आयुक्त प्लॉन सॅक्शन करण्याकरिता यंत्रणा राबवु शकते असे नमुद आहे त्यानुसार मा. आयुक्तांनी या प्रकल्पाला प्रशासकीय मंजूरी दिलेली आहे, स्थायी समितीने या प्रकल्पाला प्रशासकीय मान्यता दिली नाही किंवा म.न.पा. सभागृहाने सुध्दा यास प्रशासकीय मंजूरी दिली नाही. निवेदेस स्थायी समितीने मान्यता काही अटी व शर्तीवर दिली.

3. ऑटो डी.सी.आर. या प्रकल्पाची सुरुवात महाराष्ट्रातील किती महानगरपालिकेत आहे. याची माहिती विभागाकडे आहे काय? ती आपण वापरतो त्याच पध्दतीने आहे काय ?

- औरंगाबाद म.न.पा. ची फक्त माहिती आहे.

4. प्रकल्प राबविण्यापूर्वी या विषयाच संबंधीत योग्य व्यक्तीचा तांत्रिक सल्लागार म्हणून काही मत घेतले आहे काय ?

- नाही.

5. या प्रकल्पाची सुरुवात करण्यापूर्वी हा धोरणात्मक निर्णय आहे असे कार्यालयास वाटले नाही का ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की बांधकामाच्या संदर्भात यंत्रणा राबविण्याचे अधिकार मा. आयुक्तांचे आहे, या प्रकरणाची संपुर्ण माहिती स्थायी समितीसमोर ठेवण्यात आली होती, यात रेट काय राहणार आहे, या बाबीला स्थायी समितीने मंजूरी दिली होती.

6. जर हा धोरणात्मक निर्णय आहे तर म.न.पा. सभागृहात मंजूरीसाठी ठेवण्यात आला काय ? यास म.न.पा. महासभेची मान्यता आहे काय नसल्यास घेण्याची जरूरी वाटली नाही काय ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, या प्रश्नाला स्थायी समितीची मान्यता मिळाल्यामुळे म.न.पा. सभागृहासमोर ठेवण्याची गरज निर्माण झाली नाही, म.न.पा. मध्ये ऑटो डी.सी.आर. मा. आयुक्तांच्या परवानगीने लागू करण्यात आले.

7. म.न.पा. कायदा किंवा उपविधि या मध्ये प्रचलित ऑटो डी.सी.आर. पध्दतीने मंजूरी घेणे नागरिकांना बंधन कारक आहे काय ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की एम.आर.पी.टी. अॅक्टमध्ये या प्रणालीचा कुठेही उल्लेख नाही, याचे पालन प्रत्येक नागरिकांनी केले पाहिजे, असे बंधन नाही, जर एखाद्या व्यक्तित्ने मॅन्युअली रजिस्टर अे.डी.ने. नकाशा पाठविला तर त्याची रिपोर्टिंग घेवून नकाश्याला मंजूरी देता येवू शकते, परंतू सध्या ही प्रणाली अंमलात असल्यामुळे याप्रमाणे नकाशा सादर करणे जरूरीचे आहे.

8. निविदा स्थायी समितीने मंजूर केल्यावर स्थायी समितीने टाकल्या त्या अटी व शर्तीचे तंतोतंत पालन कार्यालयाने केले आहे का ? तसेच कायद्याच्या सल्लागाराचे अभिमत घेतले आहे त्या मध्ये काय स्पष्ट केले आहे याची माहिती द्यावी.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, स्थायी समितीने ठराव क्रमांक 282 नुसार या विषयाला मंजूरी प्रदान केली आहे. यामध्ये त्यांनी काही सूचना केल्या आहे, त्याचे तंतोतंत पालन करण्यात येत आहे. उदा. प्रतिवर्ष 5 टक्के दरात वाढ, कराराच्या अटी व शर्ती स्थायी समिती समोर ठेवण्यात याव्या, या प्रणालीत नागरिकांचे हित जोपासण्यात यावे, त्याप्रमाणे कामे सुरु आहे.

9. या कामाचा कार्यादेश किती तारखेस देण्यात आला व त्याचा करारनामा किती तारखेस झाला.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, 12-2-09 ला या कामाचे कार्यादेश देण्यात आले, 7-11-09 ला कायद्याचे सल्लागाराचे अभिमत मागविण्यांत आले व 9-11-09 ला या कामाचा करारनामा करण्यांत आला.

10. कार्यादेश दिल्यानंतर ज्या कंत्राटदारास या प्रकल्पाचे काम दिले आहे ते कोणत्या प्रकारे काम करीत आहे, याची माहिती द्यावी.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, साफवेअर कंपनीने साफ्टवेअर तयार केलेला आहे व वंश इंफोटेक्ट ही कंपनी याला ऑपरेट करीत आहे, वास्तुशास्त्रज्ञ आपल्या ड्राईंगचे ऑटो कार्डमध्ये प्लॉन करून आणतात, त्यात त्यांना किती मजले बांधावयाचे आहे, हे साफ्टवेअर त्याला चेक करून सर्व साईज डिफाईन करतो, समजा पहिला मजला 4 माळ्याचा असेल तर त्यामध्ये वेगवेगळ्या लेअर येते, त्याप्रमाणे प्रि-डी.सी. आर. मध्ये पुर्ण प्लॉन रि-ड्रॉ करतो, या सगळ्या लेअर रि-ड्रा केल्यानंतर प्रि-डी.सी.आर. ची ड्राईंग ऑटो डी.सी.आर. मध्ये प्रिंट होते. त्याप्रमाणे ऑटो डी.सी.आर. प्रत्येक मजल्यामध्ये दर्शविलेल्या खोलीचा 20 पानाचा स्क्रुटनी रिपोर्ट सादर करतो. त्याप्रमाणे त्यात काय असले पाहिजे ओ.के ऑर नॉट याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येते. सुरुवातीच्या महिन्यामध्ये असे वाटत होते की हे साफ्टवेअर लोकाभिमुख नाही परंतू आता या योजनेमुळे नागरिकांमध्ये जागृती निर्माण झाली आहे. प्रि-डी.सी.आर. ची सी.डी. असेल तर ऑटो डी.सी.आर. मध्ये त्याला कन्वर्ट करण्यास 15 मिनिटाचा कालावधी लागणार नाही. ही पध्दती चांगली आहे, असे सांगण्यात आले.

11. अटी व शर्तीचे पालन कंत्राटदार करतो आहे का व त्याचा अहवाल कार्यालय घेत आहे का? जर घेतला असल्यास तो दाखवा.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, संबंधीत एजंसीला तीन दिवसात प्लॉन मंजूर करावयाचे आहे. प्लॉन कोणत्या तारखेला सबमिट करण्यांत आला, याकरिता आऊटवर्ड, इनवर्ड रजिस्टरमध्ये तारीख तपासण्यांते येते, त्याप्रमाणे तीन दिवसापेक्षा जास्त कालावधी झाला असेल तर लेटचा स्टॅम्प मारून जे.ई. कडे पावविण्यांत येते, त्याप्रमाणे जे.ई. द्वारा पॅनाल्टीची डिमांड देवून दंड आकारण्यात येतो. करारनाम्यात पॅनाल्टीचा क्लॉज नव्हता, याबाबत म.न.पा. च्या कायद्याच्या सल्लागाराचे मत घेवून हा क्लॉज अॅड करण्यांत आला आहे.

12. ज्या दिवसापासून हा प्रकल्प अस्तित्वात आला तेव्हापासून आता पर्यंत किती रेखाचित्र मंजूर झाले व एकूण किती रेखाचित्र सादर झाले (नोंदणी बुक कार्यालयाचे / कंत्राटदाराचे) समितीला दाखविण्यांत यावे.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भा सांगण्यात आले की या महिन्याच्या 8 तारखेपर्यंत 1168 प्लॉन सादर करण्यात आले. (याबाबत तयार करण्यात आलेल्या चार्टची प्रत समितीला सादर करण्यांत येईल.)

13. रेखाचित्रांच्या पंजीबध्दता किंवा नोंदणी कोणत्या प्रकारे होत आहे.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, जुन्या पध्दतीप्रमाणे पैस घेण्यांत येते, स्थायी समितीने छाणणीकरिता जे पैसे ठरविले आहे त्यात 10 रुपये पर स्के.मि. अॅड करण्यांत आले आहे तसेच ड्राईंगची 1 कॉपी 150 रुपये प्रमाणे देण्यांत येते व याबाबतची साईट इंटरनेटवर फ्री उपलब्ध करून देण्यांत आलेली आहे, प्रि-डी.सी.आर. झाल्याशिवाय ऑटो डी.सी.आर. वर सी.डी. लोड होत नाही.

14. म.न.पा. च्या या विभागात जे अधिकारी आहेत त्यांना साफ्टवेअर विषयी माहिती आहे का किंवा त्यांना हे हाताळता येते का ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात माहिती देण्यात आली की, संबंधीत एजंसी याबाबत कर्मचाऱ्यांना ट्रेनिंग देणार आहे, करारनाम्यात ही अट टाकण्यांत आली आहे. संबंधीत कंपनीच्या परफॉरमंसनुसार त्यांना दर एका वर्षाने नुतनीकरण करावे लागेल. जेव्हापासून या विभागातील स्टॉफ कमी झालेला आहे. हे साफ्टवेअर 100 प्रतिशत यशस्वी झालेले नाही यामध्ये काही त्रुट्या आहे, त्या त्रुट्या दुर करण्याचा प्रयत्न विभागाकडून सुरु आहे.

15. संपूर्ण प्रलंबित प्रकरणाची माहिती देण्यांत यावी, या पध्दतीमुळे म.न.पा. स आतापर्यंत किती उत्पन्न प्राप्त झाले व या उत्पन्न वाढीस या पध्दतीचा किती फायदा झाला, मागील पाच वर्षांच्या उत्पन्नाची आकडेवारी द्यावी.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, आतापर्यंत 1 एप्रिल ते 31 डिसेंबर 2009 पर्यंत 16.58 लक्ष रुपये उत्पन्न प्राप्त झालेले आहे. (याची प्रत समितीला सादर करण्यात येईल)

16. जुन्या पध्दतीने रेखाचित्र मंजूर झाल्यावर म.न.पा.स द्यावयाचे शुल्काचे दर काय आहे.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, स्थायी समितीने जे दर मंजूर केले आहे त्यात 10 रुपये पर स्के.मि. अतिरिक्त जोडण्यात आले आहे (या रेटची प्रत समितीला सादर करण्यांत येईल)

17. नागरिकांना वास्तुशिल्पकाराच्या शुल्का व्यतिरिक्त या कंत्राटदारास किती अधिकचे भुगतान करावे लागते याचा अंदाज सांगा.

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, अतिरिक्त 10 रुपये पर स्के.मि. व 150 रुपये प्रति प्रिंट असे 4 प्रिंटचे 600 रुपये द्यावे लागते.

18. या प्रकरणात कंत्राटदाराने अटी व शर्तीचे पालन न केल्या काही दंडात्मक कारवाई केली आहे काय ?

- विभागाकडून या प्रश्नाच्या संदर्भात सांगण्यात आले की, यात पॅनाल्टी क्लॉज दिलेला आहे एखाद्या प्लॉन लेट झाला तर लेट मार्क करून दंड आकारण्यात येतो.

यानंतर मा. अध्यक्ष, उप समिती यांनी 1 फेब्रुवारी 2010 ला पुन्हा या विषयासंदर्भात चर्चा करण्यात येईल, त्यात आर्किटेक्ट असोसिएशन, लायसेंस सर्व्हेअर असोसिएशन व बिल्डर असोसिएशनच्या प्रतिनिधीना बोलाविण्यांत यावे, असे सूचित करून सभा समाप्तीची घोषणा केली.

दिनांक 4/2/2010 ला घेतलेल्या सभेचा वृत्तांत

मा. अध्यक्ष, स्थायी समिती यांनी ऑटो डी.सी.आर. संदर्भातील कामकाजीची चौकशी करण्याकरिता स्थायी समितीच्या सदस्यांची उपसमिती गठीत केली, त्या

उपसमितीची सभा गुरुवार दिनांक 4/2/2010 रोजी 12.00 वाजता डॉ. पंजाबराव देशमुख स्मृती सभागृहात संपन्न झाली त्या सभेच्या चर्चेचा संक्षिप्त वृत्तांत.

सभेत गठीत केलेल्या उपसमितीचे मा. अध्यक्ष, श्री बाल्या बोरकर, कार्यकारी अभियंता, बांधकाम तसेच संचालक, नगररचना व विभागातील इतर अधिकारी वर्ग तसेच शहरातील बिल्डर असोसिएशनचे प्रतिनिधी व आर्किटेक्ट असोसिएशनचे प्रतिनिधी उपस्थिती होते.

मा. अध्यक्ष, उपसमिती यांनी सभेच्या कार्यवाहीस सुरुवात केली, सभेच्या सुरुवातीस त्यांनी सर्व उपस्थितांचे स्वागत केले, तदनंतर त्यांनी सांगितले की, नागपूर महानगरपालिकेत ऑटो डी.सी.आर. ही पध्दत अंमलात आणण्यात आली आहे, या पध्दतीमुळे आपल्या कामात कोणते फायदे झाले आहे, त्याचे वर्णन थोडक्यात सादर करण्यांत यावे.

- ऑटो डी.सी.आर. च्या संदर्भात चेअरमन, इंजिनियर आर्किटेक्ट असोसिएशनचे वसंत रानडे यांनी आपले विचार व्यक्त करतांना सांगितले की, म.न.पा. ऑटो डी.सी.आर.ची जी पध्दत लागू करण्यांत आली आहे, या संदर्भात मागे झालेल्या सभेत सांगण्यात आले होते की या पध्दतीमुळे इमारत रेखाचित्र मंजूर होण्याचे काम सोपे होईल, परंतू तसे झालेले नाही. मार्केटमध्ये जी नवीन तंत्रज्ञान आलेले आहे त्याला आपण नाकारू शकत नाही, त्यामुळे त्याला महत्त्व द्यावे लागेल. प्रि-डी.सी.आर. साफटवेअरमध्ये ऑटो कॅड व्हर्शन सोडून दुसरे व्हर्शन कोट होत नाही, अॅटी व्हर्शनला ऑटो डी.सी.आर. कोट करित नाही. लिगल व्हर्शनची सुध्दा आम्हाला बाहेरून करावे लागते, ऑटो डी.सी.आर. ला आमचा विरोध नाही परंतू या साफटवेअरमध्ये सर्व व्हर्शनची कॉम्पिटीबीलीटी व्हावयास पाहिजे, आम्हाला सांगण्यात आले होते की, सहा महिन्यात सर्व सिस्टीम कॉम्प्लिटेबल होईल, परंतू अजूनपर्यंत हे काम झाले नाही. आम्हाला प्रि-डी.सी.आर. बाहेरून करावे लागत असल्यामुळे त्यात अधिकचा बोझा आमच्यावर पडतो. ज्या दिवशी आम्ही नकाशे सादर करतो त्याच्या दोन-तीन दिवसानंतर त्या संदर्भातील उणीवा कळवून

द्यावयास पाहिजे, यामुळे आमचा वेळ वाया जाणार नाही. ज्याप्रमाणे आपण पुणेच्या धर्तीवर नागपूर महानगरपालिकेत ऑटो डी.सी.आर. सिस्टीम लागू केली आहे परंतु त्यात नागपूरच्या डी.सी.आर. प्रमाणे करेक्शन करण्यात आले नाही. या आवश्यक बाबीकडे लक्ष देणे जरूरीचे आहे असे त्यांनी सांगितले.

- ऑटो डी.सी.आर. च्या संदर्भात बिल्डींग असोसिएशनचे वसंत रानडे यांनी आपले विचार व्यक्त करतांना सांगितले की, आपण पहिल्यांदा प्रि डी.सी.आर. केल्यानंतर ऑटो डी.सी.आर. चे पैसे भरले व त्यात काही बदल झाले व पुन्हा ऑटो डी.सी.आर. करावा लागला तर पुन्हा आम्हाला त्याचे पैसे भरावे लागते, यामुळे अधिकचा उबल बोझा आमच्यावर पडतो आहे, त्यामुळे लहान ड्राईंगचे 150 रुपये, मोठ्या ड्राईंगचे 150 रुपये आम्हाला द्यावे लागत आहे. तुम्ही दिलेल्या एक प्रिंटमधून 4 प्रिंट बाहेरून काढता येते, आपण साईज वाईज चार्जेस फिक्स केले तर यात पेपरवर्कमध्ये लागणारी नैसर्गिक संपत्ती वाया जाणार नाही. आपण पेपर्सवर जो काम करित आहे ते बॉयपास केले व तो रिपोर्ट इंजिनिअरनी चेक केला तर आमचा वेळ व पैसा दोन्ही वाया जाणार नाही. मॅन्युअल प्रोसीजरमध्ये असे चार्जेस घेण्यांत येत नव्हते. तसेच ऑटो डी.सी.आर. च्या संदर्भात जे साफ्टवेअर मध्ये इनकार्पोरेट करण्यात अडचण निर्माण होत आहे. आपण त्याची स्पीड वाढविली व साफ्टवेअर एकमेकांशी संलग्न केले तर चांगले होईल, याकडे सुध्दा लक्ष देणे जरूरीचे आहे. तसेच ऑटो डी.सी.आर. करतांना टोकन सिस्टीम स्विकारली पाहिजे, ज्याचा प्रि डी.सी.आर. पहिले येईल, त्याला पहिले संधी दिली पाहिजे. ऑटो डी.सी.आर. करिता जे चार्जेस घेण्यांत येते, त्याप्रमाणे कोण-कोणत्या सुविधा परफॉर्म करण्यात येते, स्कोप ऑफ वर्कची कॉपी सर्वांना देण्यांत यावी. या सिस्टीममध्ये जी नवीन टेक्नालॉजी आत्मसात करण्यात येत आहे ती सोपी असणे जरूरीचे आहे. त्यात भुर्दंड जास्त नसावा याकडे सुध्दा विभागाने लक्ष द्यावे.

बिल्डर असोसिएशनच्या प्रतिनिधीनी सांगितले की, पुर्वी आर्किटेक्ट घराचा नकाशा नगररचना विभागांत सादर करायचे, तो तपासून त्याला मंजूरी दिली जायची हे काम शास्त्रशुध्द पध्दतीने व्हावे यासाठी ऑटो डी.सी.आर. ही प्रणाली लागू करण्यांत आली आहे या पध्दतीनुसार आर्किटेक्ट द्वारे एक सीडी मध्ये घराचा नकाशा मागीतला जातो. त्याकरिता आमच्याकडून 500 रुपये शुल्क आकारण्यात येते, नंतर ही सी.डी. ऑटो डी.सी.आर. या साफ्टवेअर मध्ये तपासली जाते, हया पध्दतीमध्ये दोष आहे, याकडे लक्ष देण्यांत यावे. प्रि डी.सी.आर. बाबत सुरुवातीला जे प्रशिक्षण देण्यात आले होते त्याचा लाभ सर्वच अभियंता व वास्तुशास्त्रज्ञ यांना झाला नाही. त्याकरिता प्रशिक्षणाची सोय उपलब्ध करुन देणे आवश्यक आहे, ऑटो डी.सी.आर. साठी जे साफ्टवेअर वापरण्यात येत आहे, त्या साफ्टवेअरची क्षमता बरोबर नाही. या साफ्टवेअर मध्ये असलेल्या लहान सहान त्रुटीबाबत वास्तुशास्त्रज्ञाला बोलावून दुरुस्त केल्या जात नाही, त्यामुळे आमचे नकाशे नामंजूरीचे प्रमाणे वाढले आहे, अनेक प्रकरणात जी चटई क्षेत्र निर्देशांक मर्यादा स्पष्ट करण्यांत आली आहे ती या साफ्टवेअर मध्ये स्पष्ट नमुद होत नाही, त्यामुळे कार्यालयीन तपासणी व ऑटो डी.सी.आर. अशा दुहेरी मंजूरीच्या प्रक्रियेतुन जावे लागत आहे, एखादे रेखाचित्र तपासण्यासाठी महानगरपालिकेला तपासणी शुल्क द्यावे लागते पण या व्यतिरीक्त इतर शुल्क ही द्यावे लागत आहे. हा अधिकचा अधिभार आहे, करिता या साफ्टवेअर चा गुणात्मक दर्जा उंचावण्यात यावा, या संदर्भातील सर्व माहितीचे प्रशिक्षण आयोजित करण्यात यावे, असे सांगण्यात आले.

यानंतर ज्या एजंसीने ऑटो डी.सी.आर. उपलब्ध केले आहे त्यांनी सांगितले की, ऑटो डी.सी.आर. च्या प्रत्येक व्हर्शनला कॉम्पीबीलीटी उपलब्ध करुन देण्यांत येईल, तसेच स्कोप ऑफ वर्कची कॉपी सुध्दा सर्वांना उपलब्ध करुन देण्यांत येईल. तसेच ऑटो डी.सी.आर.च्या साफ्टवेअरचा डेमो येणाऱ्या 15 दिवसांत सादर करण्यात येईल, असे विभागाद्वारे सांगण्यात आले.

सरतेशेवटी सभेत गठीत केलेल्या उपसमितीचे मा. अध्यक्ष, श्री बाल्या बोरकर यांनी सांगितले की, बिल्डींगचे रेखाचित्र मंजूर करण्यासाठी महानगरपालिकेने खाजगी एजन्सीमार्फत सुरु केलेल्या ऑटो डी.सी.आर. प्रणालीमध्ये बऱ्याच त्रुटी असल्याची तक्रार बिल्डर्स असोसिएशन ऑफ लायसन्स इंजिनिअर्सने केली आहे, हया सर्व त्रुटी लेखी

स्वरुपात सादर करण्यांत यावी, त्या दुर करण्याचे पुरेपुर प्रयत्न करण्यांत येईल. आज बैठकीत महानगरपालिकेते ऑटो डी.सी.आर. पध्दती अंमलात आणल्यानंतर नागरिकांच्या रेखाचित्र मंजूरीबाबत काय फायदा झाला यावर सांगोपांग चर्चा झाली, ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली लागू केल्यानंतर नागरिकांना या पध्दतीचा त्रास होत आहे. लहान लहान त्रुटी आढळल्यास वास्तुशास्त्रज्ञला बोलावून त्या दुरुस्त केल्या जात नाही. त्यामुळे रेखाचित्र नामंजूरीचे प्रमाणे वाढले आहे. संबंधित कंपनीनी या तक्रारीचे दखल घेवून त्या त्रुट्या लवकर दुर कराव्या, असे त्यांना आदेश देण्यांत येते व ह्या त्रुट्या दुर झाल्या की नाही याची शहानिशा करण्याकरिता 28 फेब्रुवारी रोजी दुपारी 12.00 वाजता संबंधीतांसोबत पुन्हा बैठक घेण्यात येईल. लहान लहान त्रुटी आढळल्यास वास्तुशास्त्रज्ञला बोलावून त्या दुरुस्त केल्या जात नाही, त्यामुळे रेखाचित्र नामंजूरीचे प्रमाण वाढले आहे. ज्याप्रमाणे नाशिक, पुणे, औरंगाबाद व मुंबई मध्ये ही प्रणाली सुरु आहे. त्याठिकाणच्या प्रणालीच्या अभ्यास करण्याकरिता श्री मेहर, उप संचालक नगररचना विभाग यांनी समितीचे सर्व मा. सदस्य व झोन क्र. 1 व 6 च्या सभापतीला घेवून दौरा आयोजित करावा व त्या दौऱ्याचे मिनिटस् तयार करण्याकरिता श्री फरकासे व श्री रिजवान खान, रिपोर्टर, समिती विभाग यांना सुध्दा सोबत घेण्यात यावे.

यानंतर मा. अध्यक्ष, उप समिती यांनी 28 फेब्रुवारी 2010 ला पुन्हा या विषया संदर्भात चर्चा करण्यांत येईल, त्यात आर्केटेक्ट असोसिएशन, लायसेंस सर्व्हेअर असोसिएशन व बिल्डर असोसिएशनच्या प्रतिनिधीना बोलाविण्यांत यावे, असे सूचित करुन सभा समाप्तीची घोषणा केली.

दिनांक 2 ऑगस्ट ते 4 ऑगस्ट 2010 दरम्यान

पुणे, औरंगाबाद, मुंबई महानगरपालिका येथील प्रत्यक्ष भेटीचा अहवाल

वर्ष 2009 ते 2010 चे स्थायी समितीद्वारा नगर रचना विभाग, महानगरपालिका, नागपूर येथे कार्यान्वित असलेल्या ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली संदर्भात नागरिकांच्या तक्रारी असल्याने व ही प्रणाली अधिक कार्यक्षम व कार्यरुपास होण्याचे दृष्टीने या संदर्भात तात्कालीन स्थायी समिती सदस्य श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर यांचे अध्यक्षतेखाली चौकशी समिती नियुक्त करण्यात आली. या चौकशी समितीत

1) श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर, अध्यक्ष

- 2) श्री अशोक काटले, सदस्य
- 3) श्री विनोद वालदे, सदस्य
- 4) श्री अशोक मुळे, सदस्य
- 5) श्री मनोज तालेवार, कार्यकारी अभियंता
- 6) श्री गायकवाड, नगरयंत्री यांचा समावेश आहे.

जानेवारी 2010 या समितीद्वारे नगर रचना विभागातील या प्रणालीचा प्रत्यक्ष अभ्यास केला तसेच वर्ष 2009 ते 2010 मध्ये या प्रणाली मार्फत तपासणी केलेल्या बांधकाम नकाशांची, या प्रणालीमधील आढळलेल्या त्रुट्यांबाबत तसेच संगणकावर प्रणाली चे कार्यान्वितबाबत माहिती जाणून घेतली. त्यानंतर या समितीने शहरातील बिल्डर असोसिएशन व आर्किटेक्ट असोसिएशनच्या पदाधिकाऱ्यांशी चर्चा करुन या प्रणाली बाबत त्यांचे विचार व प्रणाली अधिक कार्यक्षम करण्याकरिताची उपाय योजना बाबत माहिती जाणून घेतली.

त्यानंतर मार्च 2010 मध्ये ही प्रणाली कार्यान्वित असलेल्या मुंबई महानगरपालिका, औरंगाबाद महानगरपालिका, पुणे महानगरपालिका या ठिकाणी समितीने दौरा करण्याचे व त्याच्या ठिकाणी सुरु असलेल्या प्रणालीचा अभ्यास करणे व त्या दृष्टीने येथील प्रणाली अधिक कार्यक्षम करण्यासंबंधी उपाययोजना करण्याचे ठरले. त्यानुसार कार्यालयीन दौरा करण्याकरिता तत्कालीन आयुक्त यांचे मान्यतेने दौरा निश्चित करण्यात आला परंतू वर्षा अखेरचा काळ असल्याने दौरा स्थगित करण्यात आला.

त्यानंतर हा दौरा दिनांक 2 ऑगस्ट ते 4 ऑगस्ट 2010 या काळात करण्यात आला. दौऱ्यात या आधीच्या समितीतील अध्यक्ष श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर, सदस्य श्री अशोक काटले, तसेच विद्यमान स्थायी समितीने शिफारस केल्याप्रमाणे श्री सुधीर राऊत व श्री हितेश जोशी यांचा व श्री तालेवार, कार्यकारी अभियंता, श्री मेहर, सहा. संचालक नगर रचना विभाग, श्री आर.एस.भुते, उप अभियंता, नगर रचना, श्री प्रफुल्ल फरकसे स्विय सहा. मा. अध्यक्ष, स्था.स. यांचा समावेश होता. या दौऱ्यात प्रथम मुंबई महानगरपालिकेच्या विक्रोळी येथील इमारत विभागास भेट देण्यात आली व तेथील ऑटो डी.सी.आर. प्रणालीबाबतची विस्तृत माहिती प्राप्त करण्यात आली. त्यानंतर औरंगाबाद

महानगरपालिकेला भेट देऊन तेथील ऑटो डी.सी.आर. प्रणालीची पाहणी करण्यात आली व कार्यान्वितीबाबत माहिती प्राप्त करण्यात आली.

उपरोक्त तीन महानगरपालिकांच्या दौऱ्यातील ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली संदर्भात अहवाल निष्कर्ष पुढील प्रमाणे आहे.

मुंबई महानगरपालिकेतील कार्यप्रणाली :

म.न.पा.तील संगणक ज्ञान असलेल्या तांत्रिक अधिकारी/कर्मचारी या प्रणालीचे सर्वश्रुत प्रशिक्षण म.न.पा. द्वारे स्वखर्चाने देण्यात आलेले आहे. त्या प्रमाणालीकरिता लागणारे सर्व हार्डवेअर व सॉफ्टवेअर म.न.पा. ने स्वखर्चाने घेतलेले असून ही प्रणाली कार्यान्वित केलेली आहे. अतिरिक्त प्रशासकीय शुल्क आकारावे किंवा नाही यावर त्यांचा अद्याप निर्णय झालेला नाही. उपविधी मधील तरतुदी नुसार जे तपासणी शुल्क आकारण्यात येते.

मुंबई शहरात स्वतंत्र भुखंड किंवा छोट्या आकाराचे भुखंड फार कमी प्रमाणात आहे. जास्तीत जास्त जमीन विकासकाद्वारे विकासीत करण्यात येते व तेच रेखाचित्र मंजूरी करिता सादर करित असतात. त्यामुळे नागरीकांचा प्रत्यक्ष सहभाग फार कमी प्रमाणात आहे.

शाहानिशा दर हे अतिरिक्त दर असल्याने काही प्रमाणात या प्रणालीला नागरीक, वास्तुशास्त्रज्ञ व विकासक यांचा विरोध आहे.

चर्चेमध्ये मुंबई महानगरपालिकेच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याने असे मत स्पष्ट केले की, या प्रणालीकरिता लागणारे संगणक, प्रिंटर, प्लॉटर्स, सुस्थिती व दुरुस्ती करिता नागरिकांकडून अतिरिक्त शुल्क आकारावे लागतील. अतिरिक्त शुल्काती 50 टक्के रक्कम सुस्थिती व दुरुस्तीकरिता व उर्वरित रक्कम म.न.पा. च्या आय मध्ये जमा करता येतील. तसा प्रस्ताव महासभेसमोर अग्रेषित करून महासभेची मंजूरी झाल्यावर योग्य निर्णय घेता येईल.

पुणे महानगरपालिकेतील कार्यप्रणाली :

पुणे महानगरपालिकेत ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली 1 जुन, 2008 पासून म.न.पा. मार्फतच प्रणाली कार्यान्वित आहे. म.न.पा. अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना गट निहाय प्रणाली संदर्भात प्रशिक्षण देण्यात येते. पुणे महानगरपालिकेत बांधकामाचे नकाशे अर्जदाराने सादर केल्यानंतर वास्तुशिल्पकाराकडून रेखाचित्र नियमाप्रमाणे आहे याची खात्री झाल्यानंतर ऑनलाईन पध्दतीने मंजूरी करिता सादर करण्यात येतात. त्यामुळे मंजूरी करिता सादर केल्यानंतर नकाशा मंजूरीचे काम जलद गतीने होत असल्याचे दिसून आले आहे.

पुणे महानगरपालिकेत ऑटो डी. सी.आर. प्रणालीचे कामकाज हे म.न.पा. अधिकारी/कर्मचारी यांचे मार्फत केले जाते. हार्डवेअर व सॉफ्टवेअर दुरुस्ती करिता व देखभाली करिता स्वतंत्र एजेन्सीची नेमणूक करण्यात आलेली आहे. पुणे महानगरपालिकेत आर्किटेक, लायसन्स इंजिनिअर यांचे करिता स्वतंत्र कक्ष आहे. या कक्षात प्री ऑटो डी.सी.आर. व ऑटो डी.सी.आर. करिता स्वतंत्र सॉफ्टवेअर नागरिकांच्या येणाऱ्या रेखाचित्रात दुरुस्तीकरिता ठेवण्यात आलेले आहे.

औरंगाबाद महानगरपालिकेतील कार्यप्रणाली :

औरंगाबाद महानगरपालिकेत ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली कंत्राटी पध्दतीने सुरु आहे. प्री ऑटो डी.सी.आर. चे दर कंत्राटदारास निश्चित करून दिले आहे. प्री ऑटो डी. सी.आर. झाल्यावर रेखाचित्र सादर करण्यात येतात. त्यातील त्रुट्या व दुरुस्त्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांमार्फत मनुष्यबळ पध्दतीने करण्यात येते. शाहानिशा दर रहिवासी प्रस्तावाकरिता रु. 8/- प्रति चौ.मी. आहे. व वाणिज्यीक करिता रु. 16/- प्रति चौ.मी. आहे. ही सर्व राशी म.न.पा. खात्यात जमा होवून नंतर करारनाम्याप्रमाणे कंत्राटदाराला भुगताना तेथे पध्दत आहे. यापासून औरंगाबाद महानगरपालिकेला उत्पन्न होत असते असे सुध्दा लक्षात आलेले आहे.

उपरोक्त सर्व बाबींचा अभ्यास केल्यावर खालील
निष्कर्षाप्रत ही समिती आलेली आहे.

निष्कर्ष :-

- 1) स्थायी समिती ठराव क्र. 282 दि. 18/11/2008 प्रमाणे निविदेस मंजूरी प्रदान करण्यात आली.
- 2) एन.एम.सी./टी.पी./ऑटो डी.सी.आर./1890 दि. 12/02/2009 ला कार्यादेश देण्यात आला. परंतू स्थायी समिती ठरावातील अटी व शर्ती चा उल्लेख या कार्यादेशात देण्यात आलेला नाही. याचे कारण कार्यादेश देण्यात आल्यानंतर निविदाकाराबरोबर दि. 10 ऑक्टोबर, 2009 ला करारनामा करण्यात आला.
- 3) कार्यादेश व करारनामा करण्यामध्ये एकूण 8 महिन्यांचा कालावधी कार्यालयाने घेतला महानगरपालिकेत करारनामा प्रथम व नंतर कार्यादेश देण्याची प्रचलीत पध्दती आहे. परंतू या प्रकरणात असे दिसून आलेले नाही.
- 4) करारनाम्यातील क्र. 28 च्या अटी व शर्तीचे पालन निविदाकाराने बऱ्याचशा प्रकरणात केलेले नाही व याबाबत कार्यालयाकडून याची दखल घेतली नाही असे चौकशी अंती आढळून आले.
- 5) संपूर्ण सॉफ्टवेअर अद्याप पर्यंत विकसित झालेले नाही. त्यामुळे जो उद्देश प्रशासनाने ठेवला होता तो साध्य झाला नाही. कारण संपूर्ण अहवाल सॉफ्टवेअर मार्फत प्राप्त झाल्यावर अधिकारी व कर्मचाऱ्यांस मनुष्यबळाचा वापर करून पूर्णपणे तपासावा लागतो. जे रेखाचित्र तीस दिवसाचे आंत मंजूरी करून देवू अशा प्रशासनाच्या दाव्यास छेद जातो आहे.
- 6) ऑटो डी.सी.आर. प्रणाली लागू करणे हा एक धोरणात्मक निर्णय होता. स्थायी समिती समोर या निविदा मंजूर करण्याची तत्कालीन आयुक्तांची शिफारस जरी स्थायी समितीने मंजूर केली असेल तरी सुध्दा कायद्याने ही बाब म.न.पा. सभागृहाच्या समोर प्रशासनाने ठेवावयास पाहिजे होती. तेव्हा प्रशासनाला स्थायी समितीने मंजूरी दिली म्हणून हा प्रस्ताव कार्यान्वित केला ही बाब समोर करणे नियमाला अनुसरून होणार नाही.

7) महानगरपालिका वेगवेगळ्या कामाकरिता अनेक तांत्रिक सल्लागाराच्या नेमणूका करीत असते. परंतू या प्रकरणात एकाही तांत्रिक सल्लागाराचे मत जाणून घेण्याची प्रशासनाला गरज का वाटली नाही हे स्पष्ट होत नाही.

8) कोणतेही प्रशासनिक शुल्क लावत असतांना म.न.पा. सभागृहाची मंजूरी आवश्यक असते. परंतू या प्रकरणात अशी मंजूरी अद्यापही अप्राप्त आहे.

9) प्रचलित म.न.पा. कायदा व उपविधी यामध्ये ऑटो डी.सी.आर. पध्दतीने मंजूरी घेतली पाहिजे असे बंधन नाही असे असतांना सुध्दा जे नागरिक रेखाचित्र म.न.पा. अधिनियमा प्रमाणे रितसर नोटीस देवून महानगरपालिकेत अर्ज सादर करतात त्यांचे अर्ज स्विकृत केल्या जात नाही असे नागरिकांची तक्रार आहे व याबाबत कार्यालयाने सुध्दा आपले मत स्पष्ट केले असून असे अर्ज कार्यालय स्विकृत करीत नाही.हे म.न.पा. अधिनियमास अनुसरून नाही.

10) बिल्डर्स असोसिएशन ऑफ इंडिया व नागपूरातील आर्किटेक्ट असोसिएशन यांच्या प्रतिनिधीसोबत झालेल्या दि. 4/2/2010 च्या सभेत या प्रणालीबद्दल अनेक तक्रारी केल्या. निविदाकाराद्वारे जे सॉफ्टवेअर चालविण्यात येते ते ठराविक कंपनीच्या सॉफ्टवेअरमध्येच चलीत होते. परंतू इतर कंपनीचे सॉफ्टवेअर या प्रोग्राममध्ये चलीत होत नाही. त्यामुळे असे निर्दर्शनास येते विशेष कंपनीला हा व्यवसाय देणे महानगरपालिकेच्या किंवा नागरिकांच्या हितात नाही. जे रेखाचित्र रु. 150/- मध्ये चार प्रतित काढून मिळतात त्याची एक प्रत निविदाकार रु. 150/- देतो अशी तक्रार आर्किटेक्ट असोसिएशन यांनी केली. शहरातील सर्वच आर्किटेक्ट व इंजिनिअर्स यांच्याकडे प्रिंटर्स उपलब्ध आहे. नागरिकांकडून रेखाचित्र काढण्याच्या शुल्कामध्ये या सर्व गोष्टांचा समावेश असतो तरी सुध्दा अतिरिक्त बोजा हा शहरातील नागरिकांना वहन करावा लागत आहे.

11) जे.एन.एन.यु.आर.एम. च्या करारनाम्यात रिफार्मन्स करण्यामध्ये जरी या गोष्टीचा समावेश असला तरी या विभागाचे अत्याधुनिकरण करत असतांना नागरिकांकडून अधिकचा पैसा वसूल करून तो पैसा महानगरपालिकेच्या उत्पन्नात भर घालणारा असावा. परंतू असे उत्पन्न मिळत असतांना शहरातील नागरिकांना त्याचा त्रास होवू नये याची दक्षता घेण्याचे काम या महानगरपालिकेचे आहे. परंतू रिफार्मन्सच्या नावाने

महानगरपालिकेच्या उत्पन्नात भर न घालता नागरिकांच्या सोईची उपेक्षा होत आहे याचे भान न ठेवता बाहेरील कंपनींना या उत्पन्नाचा फायदा अप्रत्यक्षरित्या आपण या प्रकरणात देतो आहे. या निष्कर्षाप्रत ही समिती आलेली आहे.

12) नागपूर महानगरपालिकेतील नगर रचना विभागातील एकही अधिकारी व कर्मचारी या ऑटो डी.सी.आर. प्रणालीचे प्रशिक्षण घेतलेले आढळून आलेले नाही. करारनाम्याच्या अटी व शर्ती क्र. 6 मध्ये निविदाकार अधिकाऱ्यांना, कर्मचाऱ्यांना टप्प्याने-टप्प्याने फ्री ऑफ कॉस्ट प्रशिक्षण देईल असे नमूद आहे. परंतू या अटी व शर्तीचे उल्लंघन झालेले आहे असे निर्दर्शनास आले आहे.

13) करारनाम्याच्या अटी व शर्ती क्र. 7 मध्ये हार्डवेअर मशिन्स व इतर साहित्य लावण्यात येणार होते ते पूर्णपणे लावलेले नव्हते असे चौकशी समितीस आढळून आले.

14) करारनाम्याच्या अट क्र. 28 मधील नमूद बाबींचे कार्यालयाकडून योग्य शहानिशा झालेली आढळून आलेली नाही. याबाबतीतचा निविदाकाराकडून मासिक अहवाल सुध्दा घेतलेला चौकशी समितीस आढळून आलेला नाही.

ऑटो डी.सी.आर. पध्दती महाराष्ट्रातील औरंगाबाद, पुणे आणि मुंबई महानगरपालिकेत राबविण्यात येत आहे. परंतू या सर्व महानगरपालिकेच्या पध्दती वेगवेगळे आहेत असे निर्दर्शनास आले.

समितीच्या शिफारसी :-

अ) मुंबई महानगरपालिका ज्या पध्दतीने ही ऑटो डी.सी.आर. पध्दती राबवित आहे. त्याच पध्दतीने नागपूर महानगरपालिकेने ही पध्दती राबवावी. नागपूर महानगरपालिकेतील नगर रचना विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देवून या पध्दतीची अंमलबजावणी करावी व रितसर महानगरपालिकेची परवानगी प्राप्त करून म.न.पा. चे स्वतःचे हार्डवेअर व सॉफ्टवेअर खरेदी करून या पध्दतीची अंमलबजावणी करावी. यामध्ये महानगरपालिकेचे उत्पन्न वाढावे याची काळजी प्रशासनाने घेतली पाहिजे.

ब) नागपूर महानगरपालिकेत सुरु असलेली ऑटो डी.सी.आर. पध्दतीस नागपूर महानगरपालिकेची मान्यता नसल्यामुळे व या प्रणालीत म.न.पा. सभागृहाचा धोरणात्मक

निर्णय नसल्यामुळे तसेच वरील 1 ते 14 निष्कर्षामधील त्रुट्यामुळे प्रचलित ऑटो डी.सी. आर. चे कंत्राट रद्द करण्याची ही उपसमिती स्थायी समितीला शिफारस करते.

हस्ता /— श्री नरेंद्र ऊर्फ बाल्या बोरकर ,अध्यक्ष

हस्ता /—श्री अशोक काटले ,सदस्य

हस्ता /—श्री विनोद वालदे, सदस्य

हस्ता /—श्री.अशोक मुळे ,सदस्य

ठराव क्र. 49 :- मा. सदस्यांनी सादर केलेला खालील ठराव मा. अध्यक्ष स्थायी समिती यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार निगम सचिव यांनी वाचून दाखविला व त्यास समितीने मंजूर मंजूर च्या आवाजाने एकमताने मजूरी प्रदान केली.

ठराव

यशवंत स्टेडियम परिसरात भारताचे माजी सैनिक असलेल्या तिबेटीयन शरणार्थ्यांच्या “ तिबेटीयन स्वेटर बिजनेस असोशियन ” ला दरवर्षी हिवाळ्यात हंगामी व्ययसायाकरिता दिनांक 10 ऑक्टोंबर ते 10 जानेवारह पर्यंत व्यवसायाकरिता नाममात्र दरावर जागा उपलब्ध करून देण्यात यावी.

याकरिता Ministry of Home Affairs Rehabilitation Division RH (S) Section चे पत्र दिनांक 6.12.2000 चा संदर्भ लक्षात घ्यावा.

तरि “ तिबेटीयन स्वेटर बिजनेस असोशियन ” ला दरवर्षी हिवाळ्यात हंगामी व्ययसायाकरिता दिनांक 10 ऑक्टोंबर ते 10 जानेवारह पर्यंत व्यवसायाकरिता नाममात्र दरावर जागा उपलब्ध करून देण्यास ही स्थायी समिती एकमताने मंजूरी प्रदान करते.

सुचक – हस्ता /— डॉ. मिल्हीद माने

अनुमोदक – हस्ता /— श्री. राहूल तेलंग

हस्ता /— श्री. दिपक पटेल

हस्ता /— श्री. बाबा मैद

ठराव क्र. 50 :- सभेमध्ये मा. सदस्यांच्या चर्चेचा मानस लक्षात घेता नागपूर महानगरपालिकेच्या केंद्रीय , विविध झोनल कार्यालय तथा इतर विभागीय कार्यालयामध्ये भंगार फार मोठ्या प्रमाणात अस्ताव्यस्त पडलेले आहे. या भंगाराची विक्री केल्यास

महानगरपालिकेच्या तिजोरीत फार मोठ्या प्रमाणात भर पडण्याची शक्यता आहे. या दृष्टीकोनातून भंगाराची विल्हेवाट लावण्याकरिता व या कार्यावर देखरेख ठेवण्याकरिता स्थायी समितीची खालील प्रमाणे उप समिती गठित करण्यास व या समितीने एक महिन्याचे आत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल स्थायी समितीला सादर करण्यास समितीने एकमताने मंजूरी प्रदान केली.

1. श्री. कामील अंसारी
2. श्री.बंडू राऊत
3. कार्य. अभियंता श्री. होतवानी, मनपा, नागपूर .

श्री.अरुण डवरे :- मा.अध्यक्ष महोदय, रिलायंस कंपनीला अंडरग्राउंड केबल टाकण्याची मंजूरी देण्यांत आली आहे, त्यांना लाईन टाकण्याकरिता जी लाईन मंजूर करण्यात आली आहे, त्याच्यापेक्षा किती तरी जास्त लाईन खोदून ती कंपनी काम करीत आहे. कोणीही याकडे लक्ष देत नाही यामुळे रस्त्यांची वाताहत झाली आहे. 6 केबल टाकण्याचे ठरले होते, केबल वे, केबल कव्हर टाकल्यावर तीन कंडेटर केबल रिलायंस कंपनीने टाकले आहे व तीन केबल कव्हर व तीन कंडेटर म.न.पा.च्या विविध कामासाठी व्हेकेंट राहिले आहे, असा त्यांच्या सोबत अग्रीमेंट झाला होता काय ? याची माहिती मला लिखितस्वरूपात देण्यांत यावी.

अध्यक्ष :- प्रशासनानी लिखितस्वरूपात मा.सदस्यांना माहिती द्यावी.

श्री बंडू राऊत :- मा.अध्यक्ष महोदय, म.न.पा.मध्ये विविध कामे होत असतात. त्यामुळे अनेक प्रकारचे भंगार महानगरपालिकेच्या विविध कार्यालयात जमा होत असते. जी पाण्याची टांकी सिताबर्डीला आहे तेथे अनेक वर्षांपासून लाखो रूपयांचे भंगार पडलेले आहे. आपण समजा ते भंगार उशिरा विकायला काढले तर त्याची किंमत आणखी कमी होईल, मग फुकटात कोणी ते भंगार नेणार आहे, अनेक आरोप महानगरपालिकेवर भंगार चोरीच्या संदर्भात होत असतात. एक विभाग दुस-या विभागावर ताशेरे ओढते यामुळे महानगरपालिकेची बदनामी होते. याबाबत माझी आपणांस विनंती आहे कि भंगार विक्रीच्या संदर्भात आपण एक उपसमिती नेमावी, व यावर निर्णय घ्यावा. महानगरपालिकेच्या प्रत्येक झोनमध्ये असलेले भंगार

महानगरपालिकेनी अतिक्रमणामध्ये काढलेले भंगार त्याची यादी तयार करावी, एका मैदानात ते भंगार जमा करून त्याची निलामी करण्यांत यावी.

अध्यक्ष :- भंगाराच्या विषयावर प्रशासनाने माहिती सांगावी.

अग्निशामक अधिकारी :- मा.अध्यक्ष महोदय, दिनांक 8 तारखेला आम्ही फायर ब्रिगेड विभागाची रूम रिकामी करून दिली त्यावेळी हॉट.मिक्स.प्लॉट विभागानी तेथील भंगार आपल्या ताब्यात घेतले. त्यावेळी मा.सदस्य, श्री माटे यांनी फोन केला कि म.न.पा. चे भंगार काही लोक घेवुन जात आहे, आम्ही त्यांच्या मागे धावलो, भंगार नेतांना त्या लोकांचे नशीब फुटले, ते भंगार सोडुन पडाले, ते भंगार मग हॉट.मिक्स.प्लॉटमध्ये जमा करण्यांत आले.

अध्यक्ष :- हा विषय अत्यंत गंभीर आहे, ज्या विषयाच्या माध्यमातुन महानगरपालिकेची तिजोरी आपण भरणार आहे. आज महानगरपालिकेच्या विविध विभागात प्रचंड प्रमाणात भंगार पडलेला आहे, त्याच्यावर निर्णय घेणे आवश्यक आहे. याकरिता स्थायी समितीच्या श्री कामिल अंसारी व श्री बंडु राउत यांची एक उपसमिती तयार करण्यांत येते त्याच्यासोबत प्रशासनाने एक अभियंता या कामाकरिता द्यावा, त्यांनी आपला रिपोर्ट महिन्याभ-याच्या आंत स्थायी समितीला द्यावा.

श्री बंडु राउत :- मा.अध्यक्ष महोदय, वार्ड स्तरावर झोन स्तरावर भंगार विक्रीच्या संदर्भात सर्वप्रकारची सुविधा करण्यांत आली होती, तेथील अधिका-यांना भंगाराच्या लिलावाची माहिती नसल्यामुळे ज्या 10 लोकांनी टेंडर भरले होते त्यांनी आपले पैसे परत मागितले, त्या अधिका-यांना त्या भंगाराची किमत ठरविता आली नाही, म्हणुन भंगार घेणारे 10 लोक परत गेले, आपण मा.सदस्य श्री कामिल अंसारी यांना या भंगाराची विक्री करण्याकरिता नेमले याबद्दल मी आपले अभिनंदन करतो.

अध्यक्ष :- एक अभियंता त्या उपसमितीला मदत करण्याकरिता प्रशासनानी द्यावा, झोन व इतर विभागात जे भंगार पडलेले आहे, त्याची विल्हेवाट लावण्याची प्रक्रिया लवकर पुर्ण करण्यांत यावी.

श्री दिपक पटेल :- मा.अध्यक्ष महोदय, 5-6 माह पूर्व स्थायी समिती के समक्ष स्वास्थ्य विभाग से दो सिव्हर लाईन मशीन खरेदी करने के बारे मे प्रस्ताव आया था ? उसका क्या हुआ।

आरोग्याधिकारी :- मा.अध्यक्ष महोदय, तीन चार दिवसापूर्वी मशीन आलेली आहे. मा.आयुक्त यांनी एक मशीन घेण्याचे आदेश दिले आहे.

डॉ.माने :- मा.अध्यक्ष महोदय, काल पाउस झाल्यानंतर अनेक ठिकाणी पाउसाचे पाणी रस्त्यावर जमा झालेले आहे, त्यावेळी आम्हाला लोकांचे फोन येत होते कि त्यांच्या घरामध्ये पाणी जमा झालेले आहे, यावेळी आवश्यक ती कार्यवाही करण्याकरिता झोन लेव्हलवर सेंटर लेव्हलवर एमरजंसी गॅंग असते काय ?

अग्निशामक अधिकारी :- मा.अध्यक्ष महोदय, अग्निशामक विभागाकडून एमरजंसी गॅंग तयार करण्यांत आली आहे.

अध्यक्ष :- एमरजंसी गॅंगच्या संदर्भात एक पत्रक काढून मा.सदस्यांना त्याची कॉपी देण्यांत यावी. त्याचबरोबर दोन प्रतिशत प्रापटी टॅक्सबद्दल मा.आयुक्तांनी परिपत्रक काढले आहे, त्याची माहिती कोण देणार आहे. मला वाटते आज व-हाडे सुटटीवर आहे. याबद्दल शासनाचा जी.आर. जुन महिन्याचा आहे, आता आपण त्याचे रिट्रास्टपॅक्टीव्ह करण्याचे ठरविले आहे, हा शहराच्या जनतेवर अन्याय करणारा विषय आहे. ज्या दिवसापासून आयुक्तांचे परिपत्रक निघाले आहे, त्या दिवसापासून ही संपुर्ण वसुली करण्यांत यावी, त्याचबरोबर जननी सुरक्षा योजनेबाबत वर्तमानपत्रात छापुन आलेले आहे, मागच्या चार दिवसापासून वर्तमानपत्रात महानगरपालिकेच्या संदर्भात काही न काही लिहून येवुन राहिले आहे. ज्याप्रमाणे प्रिडिलीव्हरीचा विषय आहे, यावर्षी राज्य सरकारनी ते पैसे न दिल्यामुळे म.न.पा.ने हे काम करावे.

डॉ.माने :- मा.अध्यक्ष महोदय, आर.सी.एच.च्या डॉक्टरांची तक्रार येत आहे, हे लोक विशिष्ट हॉस्पिटलबाबत इंट्रेस्ट दाखवित आहे, त्या दवाखान्यात पेशंट पाठविण्याचे ते शेअरींग घेत आहे, त्यामुळे एक चांगली योजना डिस्ट्रिब होत आहे. संबंधित डॉक्टर आम्हाला फोन करून विचारतात, ज्या ठिकाणी पेशंट रेफर करण्यांत येते त्याठिकाणी सिम्पल डिलेव्हरी कॉम्प्लीकेटेड दाखवून पेशंटकडून पांच हजार रूपये जास्तीचे काढण्यांत येत आहे. अश्या ज्या त्रुट्या या योजनेत आहे त्या दुर झाल्या पाहिजे व या योजनेचा फायदा गरीब लोकांना मिळाला पाहिजे.

अध्यक्ष :- कोणतीही योजना वार्ड नस्ते सर्वांच्या सहकार्याने ती वार्ड बनविली जाते, ह्या योजनेचे फायदे सर्वसामान्य गरीब नागरिकांपर्यंत पहाचले पाहिजे,

महानगरपालिकेचे डॉक्टर व प्रायव्हेट हॉस्पिटलच्या डॉक्टरासोबत प्रशासनाने बैठक घेणे आवश्यक आहे, ही योजना गरीब लोकांच्या भल्यासाठी आहे, हे त्यांना समजाविले पाहिजे. महाराष्ट्र सरकारने पैसे दिले किंवा नाही दिले तरी हया योजनेसाठी 17 लक्ष रुपयांचे प्रावधान महानगरपालिका देईल, त्याचबरोबर हॅडीकॅप लोकांना ट्राय सायकल व काही महिलांना मशीन देण्यांत यावी याकरिता माझे 7 पत्र मी श्री व-हाडे यांना पाठविले आहे, त्यावर त्वरीत कार्यवाही करण्यांत यावी. त्याचबरोबर दोन-तीन विषयाच्या संदर्भात स्थायी समितीमध्ये निर्देश देण्यांत आले होते, त्याचे सुध्दा अहवाल आतापर्यंत प्राप्त झाले नाही. एका माजी मा.सदस्यांच्या शेतावर म.न.पा.चे जे.सी.बी. पाठविण्यांत आले होते, त्याचा अहवाल सिट्टीकी यांनी पुढच्या सभेत सादर करावा, तसेच श्री इसराईल यांना क्रिसल यांना कुठले काम दिले याबद्दल माहिती मागण्यांत आली होती, त्याची सुध्दा माहिती अद्यापपर्यंत अप्राप्त आहे, हे विषय गंभीरतेने घेवुन प्रशासनाने पुढच्या सभेत अहवाल सादर करावे.

ठराव क्रमांक 51 :- आजच्या सभेची कार्यवाही कायम करुन ही सभा अनिश्चित काळाकरिता स्थगित करण्यांत येते.

निगम सचिव
महानगरपालिका, नागपूर

अध्यक्ष,
स्थायी समिती

यानंतर मा. अध्यक्ष स्थायी समिती यांनी सभेची कार्यवाही अनिश्चित काळाकरिता स्थगित केली.

निगम सचिव
महानगरपालिका, नागपूर

अध्यक्ष
स्थायी समिती,
महानगरपालिका, नागपूर